

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 129/2020-18

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 16. apríla 2020 v senáte zloženom z predsedu senátu Miroslava Duriša a zo sudcov Ladislava Duditša a Libora Duľu (sudca spravodajca) predbežne prerokoval ústavnú sťažnosť [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpeného opatrovníčkou [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpených advokátkou JUDr. Evou Borovskou, Štefánikova 7, Bratislava, vo veci namietaného porušenia čl. 1 ods. 1 a čl. 2 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, základných práv podľa čl. 20 ods. 1, čl. 39 ods. 1, čl. 46 ods. 1, čl. 47 ods. 3 a čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 3 Cdo 63/2016 zo 17. októbra 2018, postupom, ktorý predchádzal jeho vydaniu, a postupom Sociálnej poisťovne a takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť [REDAKOVANÉ] o d m i e t a .

Odôvodnenie :

I.

Obsah ústavnej sťažnosti, skutkový stav a sťažnostná argumentácia

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 18. februára 2019 doručená ústavná sťažnosť [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED] [REDACTED] (ďalej aj „sťažovateľ“ alebo „žalobca“), zastúpeného opatrovníčkou [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], ktorou namieta porušenie čl. 1 ods. 1 a čl. 2 ods. 2 (v ústavnej sťažnosti sťažovateľ síce numericky uvádza, že namieta porušenie čl. 2 ods. 3, avšak zo slovného vyjadrenia sťažovateľa uvedeného v ústavnej sťažnosti, ako aj z obsahu samotnej ústavnej sťažnosti je zrejmé, že sťažovateľ má na mysli porušenie princípu legality zakotveného v čl. 2 ods. 2) Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), základných práv podľa čl. 20 ods. 1, čl. 39 ods. 1, čl. 46 ods. 1, čl. 47 ods. 3 a čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 3 Cdo 63/2016 zo 17. októbra 2018 (ďalej aj „napadnuté uznesenie“), postupom, ktorý predchádzal jeho vydaniu, a postupom Sociálnej poisťovne (ďalej aj „žalovaná v 3. rade“).

2. Z ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľ utrpel 4. júna 1994 pracovný úraz, keď ho počas výkonu práce v priestoroch zamestnávateľa napadol [REDACTED] [REDACTED] (ďalej len „žalovaný v 1. rade“) a spôsobil mu ťažké zranenia, v dôsledku ktorých bol konštatovaný u sťažovateľa „*ťažký stupeň debility s poúrazovým úbytkom intelektových schopností*“. Za tento úraz bol žalovaný v 1. rade rozsudkom Okresného súdu Nové Zámky (ďalej len „okresný súd“) sp. zn. 3 T 124/94 z 9. januára 1995 uznaný za vinného z trestného činu ublíženia na zdraví. Následkom úrazu bol sťažovateľ uznaný Sociálnou poisťovňou za invalidného od 4. apríla 1995.

3. Návrhom podaným okresnému súdu 8. mája 1995 sa sťažovateľ domáhal proti žalovanému v 1. rade náhrady škody za ublíženie na zdraví pozostávajúcej z odškodnenia bolestného, náhrady na strate na zárobku počas trvania práceneschopnosti, vecnej škody a straty na zárobku po skončení práceneschopnosti. Konanie na okresnom súde bolo vedené pod sp. zn. 12 C 62/95. V priebehu konania sťažovateľ niekoľkokrát menil žalobný petit, ako aj okruh označených žalovaných. Okrem žalovaného v 1. rade sa sťažovateľ domáhal náhrady škody za ublíženie na zdraví aj proti svojmu zamestnávateľovi ako žalovanému v 2. rade a po tom, čo bol na žalovaného v 2. rade vyhlásený konkurz, okresný súd na návrh sťažovateľa rozšíril okruh žalovaných o žalovanú v 3. rade Sociálnu poisťovňu. V priebehu konania vedeného na okresnom súde pod sp. zn. 12 C 62/95 žalovaný v 2. rade zanikol.

4. Okresný súd rozsudkom sp. zn. 12 C 62/95 z 27. mája 2010 (ďalej aj „rozsudok okresného súdu“) žalovanému v 1. rade a žalovanej v 3. rade uložil povinnosť zaplatiť sťažovateľovi ako žalobcovi sumu 29 945 € do 3 dní od právoplatnosti rozsudku a od 1. júna 2010 uložil povinnosť uhrádzať žalobcovi stratu na zárobku po skončení práceneschopnosti – úrazovú rentu v sume 221,25 € mesačne vždy do 15-teho dňa nasledujúceho kalendárneho mesiaca a túto sumu ďalej upravovať o sumu zvýšenia dôchodkových dávok podľa príslušných právnych predpisov s tým, že plnením jedného zo žalovaných zaniká v rozsahu plnenia povinnosť druhého žalovaného. Ďalej žalovanému v 1. rade a žalovanej v 3. rade uložil povinnosť zaplatiť sťažovateľovi ako žalobcovi ročné úroky z omeškania vo výške bližšie špecifikovanej vo výroku rozhodnutia s tým, že plnením jedného zo žalovaných zaniká v rozsahu plnenia povinnosť druhého žalovaného. V ostávajúcej časti okresný súd žalobu zamietol.

5. Proti rozsudku okresného súdu podala odvolanie žalovaná v 3. rade. Krajský súd v Nitre (ďalej len „krajský súd“) rozsudkom sp. zn. 25 Co 171/2010 z 28. septembra 2011 (ďalej len „v poradí prvý rozsudok krajského súdu“) zmenil rozsudok okresného súdu v časti týkajúcej sa žalovanej v 3. rade tak, že žalobu proti nej zamietol z dôvodu nedostatku pasívnej legitímácie. Zároveň konštatoval, že rozsudok okresného súdu zostáva v ostatnej časti nedotknutý.

6. Sťažovateľ proti v poradí prvému rozsudku krajského súdu podal dovolanie, o ktorom rozhodol najvyšší súd uznesením sp. zn. 3 Cdo 75/2012 zo 6. marca 2014 tak, že zrušil v poradí prvý rozsudok krajského súdu a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Zrušenie napadnutého rozhodnutia odôvodnil tým, že zamietnutie žaloby vo vzťahu k žalovanej v 3. rade z dôvodu nedostatku pasívnej legitímácie v danej veci nemožno považovať za správne. V odôvodnení tohto rozhodnutia podal podrobný výklad zmeny v poistení zodpovednosti za škodu na zdraví spôsobenú pracovným úrazom a chorobou z povolania odôvodňujúci pasívnu legitímáciu žalovanej v 3. rade v posudzovanej veci.

7. Rozsudkom sp. zn. 25 Co 384/2014 zo 17. júna 2015 (ďalej len „v poradí druhý rozsudok krajského súdu“) v spojení s opravným uznesením sp. zn. 25 Co 384/2014 zo 17. júna 2015 (ďalej aj „opravné uznesenie“) krajský súd opätovne rozhodol o odvolaní žalovanej v 3. rade proti rozsudku okresného súdu takto:

I. Pripustil čiastočné späťvzatie žaloby v časti sumy 5 016 €, rozsudok súdu prvej inštancie č. k. 12 C 62/95-341 z 27. mája 2010 v tejto časti zrušil a konanie o tejto sume zastavil.

Zmenil rozsudok súdu prvej inštancie vo vzťahu k žalovanej v 3. rade tak, že

1. žalovanej v 3. rade uložil povinnosť zaplatiť žalobcovi náhradu bolestného a sťaženia spoločenského uplatnenia vo výške 450,60 €,

2. žalovanej v 3. rade uložil povinnosť zaplatiť žalobcovi náhradu za stratu na zárobku počas práceneschopnosti žalobcu vo výške 209,75 €,

3. žalovanej v 3. rade uložil povinnosť zaplatiť žalobcovi náhradu za stratu na zárobku po skončení práceneschopnosti alebo pri uznaní invalidity za obdobie od 4. apríla 1995 do 31. decembra 2003 a úrazovú rentu za obdobie od 1. januára 2004 do 15. júna 2015 mesačne vždy do 15. dňa v mesiaci vo výške podľa špecifikácie uvedenej vo výroku rozsudku,

4. žalovanej v 3. rade uložil povinnosť zaplatiť žalobcovi úroky z omeškania vo výške podľa špecifikácie uvedenej v tabuľke vo výroku rozhodnutia,

5. určil, že žalovaná v 3. rade je povinná zaplatiť do 15 dní od právoplatnosti rozsudku zročný nezaplatený dlh pozostávajúci z nárokov uvedených v bodoch 1 až 3 výroku rozsudku za obdobie do 30. júna 2015 v sume 37 194,57 €.

Krajský súd svojím v poradí druhým rozsudkom ďalej určil, že plnením jedného zo žalovaných (žalovaného v 1. rade a žalovanej v 3. rade) zaniká v rozsahu plnenia povinnosť druhého žalovaného. Zároveň konštatoval, že rozsudok okresného súdu zostáva v ostatnej časti nedotknutý.

II. Krajský súd predmetným rozsudkom zmenil uznesenie súdu prvej inštancie č. k. 12 C 62/95-549 z 26. marca 2015 v časti týkajúcej sa trov konania účastníkov tak, že účastníci – žalobca, ako aj žalovaný v 2. rade a vedľajší účastník na strane žalovaného v 2. rade nemajú proti sebe právo na náhradu trov konania.

8. Proti v poradí druhému rozsudku krajského súdu v spojení s opravným uznesením sťažovateľ a žalovaná v 3. rade podali dovolanie.

8.1 Sťažovateľ dovolaním napadol v poradí druhý rozsudok krajského súdu vo výroku I, ktorým odvolací súd pripustil späťvzatie žaloby v časti sumy 5 016 €, zrušil rozsudok súdu prvej inštancie v tejto časti a konanie zastavil, a v zmeňujúcom výroku I v bodoch 3, 4 a 5. Sťažovateľ dovolaním napadol aj opravné uznesenie. Dovolanie odôvodnil § 237 ods. 1 písm. f) a § 241 ods. 2 písm. b), c) zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „OSP“)

8.2 Žalovaná v 3. rade napadla v poradí druhý rozsudok krajského súdu v zmeňujúcom výroku I v bodoch 3, 4 a 5. Prípustnosť dovolania odôvodnila § 238 ods. 1 a § 237 ods. 1 písm. a) a f) OSP. Žiadala, aby dovolací súd v napadnutých výrokoch rozsudok odvolacieho súdu zrušil a vec vrátil súdu na ďalšie konanie a aby v časti týkajúcej sa nároku na úrazovú rentu za obdobie od 1. januára 2004 rozsudok odvolacieho súdu spolu s rozsudkom súdu prvej inštancie pre nedostatok právomoci súdu zrušil, konanie v tejto časti zastavil a vec postúpil na ďalšie konanie Sociálnej poisťovni.

8.3 Najvyšší súd o podaných dovolaniach rozhodol napadnutým uznesením tak, že v poradí druhý rozsudok krajského súdu v spojení s opravným uznesením a rozsudok okresného súdu v časti úrazovej renty od 1. januára 2004 s príslušenstvom zrušil a v tejto časti konanie zastavil. Zároveň rozhodol, že po právoplatnosti tohto rozhodnutia bude vec postúpená Sociálnej poisťovni, 29. augusta 8, Bratislava. Najvyšší súd napadnutým uznesením ďalej odmietol dovolanie žalobcu proti výroku v poradí druhého rozsudku krajského súdu, ktorým krajský súd pripustil späťvzatie žaloby v časti zaplatenia sumy

5 016 €, rozsudok okresného súdu v tejto časti zrušil a konanie o tejto sume zastavil. Najvyšší súd v poradí druhý rozsudok krajského súdu v spojení s opravným uznesením vo zvyšnej napadnutej časti zrušil a vec v rozsahu zrušenia vrátil krajskému sudu na ďalšie konanie.

9. Sťažovateľ považuje napadnuté uznesenie najvyššieho súdu za neodôvodnené a arbitrárne.

9.1 Podľa názoru sťažovateľa rozhodnutie najvyššieho súdu založené okrem iného aj na právnu úpravou prekonanom stanovisku č. Cpj 9/06 o odškodňovaní pracovných úrazov a chorôb z povolania občianskoprávneho a správneho kolégia k niektorým otázkam právomoci súdu na rozhodovanie o odškodňovaní pracovných úrazov a chorôb z povolania (ďalej len „stanovisko“), v zmysle ktorého všeobecné súdy nemajú právomoc rozhodovať o vyplatení úrazovej renty od 1. januára 2004, t. j. odo dňa nadobudnutia účinnosti zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o sociálnom poistení“), keďže počnúc týmto dátumom je na rozhodovanie o vyplatení úrazovej renty oprávnená Sociálna poisťovňa, a to aj napriek tomu, že nárok na vyplatenie tejto renty vznikol pred uvedeným dátumom, porušuje princíp právnej istoty zakotvený v čl. 1 ods. 1 ústavy, princíp zakotvený v čl. 2 ods. 2 ústavy, základné právo sťažovateľa domáhať sa svojho práva na nezávislom a nestrannom súde zakotvené v čl. 46 ods. 1 ústavy, ako aj základné právo podľa čl. 39 ods. 1 ústavy na zabezpečenie pri nespôsobilosti na prácu. Na podporu svojej argumentácie sťažovateľ v ústavnej sťažnosti poukazuje na rozhodnutie najvyššieho súdu sp. zn. 1 Cdo 139/2009 z 13. septembra 2011, v ktorom sa najvyšší súd v analogickej veci stotožnil s názorom sťažovateľa.

9.2 Sťažovateľ tvrdí, že najvyšší súd tým, že neaplikoval na jeho prípad § 272 ods. 9 zákona o sociálnom poistení, ktorý v čase vydania prvostupňového rozsudku už bol účinný a v zmysle ktorého o nároku na náhradu za stratu na zárobku po skončení pracovnej neschopnosti, o ktorom súd právoplatne nerozhodol do 31. júla 2006, sa po tomto dni rozhodne podľa predpisov účinných do 31. decembra 2003 (v zmysle ktorých by mal o nároku sťažovateľa rozhodovať naďalej všeobecný súd, pozn.), mu odňal možnosť konať pred súdom.

9.3 Porušenie základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy sťažovateľ vidí aj v rozhodnutí najvyššieho súdu, ktorým zrušil rozsudok okresného súdu v časti týkajúcej sa úrazovej renty s príslušenstvom od 1. januára 2004 a konanie zastavil, a to z dôvodu, že najvyšší súd v napadnutom uznesení neodôvodnil svoje rozhodnutie, ktorým zrušil rozsudok okresného súdu v časti týkajúcej sa úrazovej renty od 1. januára 2004 vo vzťahu k žalovanému v 1. rade, ktorý bol taktiež týmto výrokom rozsudku prvej inštancie zaviazaný uhrádzať spolu so žalovanou v 3. rade sťažovateľovi úrazovú rentu v rozsahu a spôsobom bližšie špecifikovaným vo výroku rozhodnutia. Podľa názoru sťažovateľa najvyšší súd *«„oslobodením“ žalovaného [černá škatuľka] od povinnosti vysporiadať nároky sťažovateľa po 01.01.2004 sa tým priklonil na jeho stranu a stratil postavenie nezávislého a nestranného súdu a porušil tým aj zásadu rovnosti účastníkov konania v zmysle čl. 47 ods.3 Ústavy SR, v zmysle ktorého sú si všetci účastníci rovní.»*

9.4 Sťažovateľ v ústavnej sťažnosti zároveň tvrdí, že rozhodnutím najvyššieho súdu, ktorým tento zrušil v poradí druhý rozsudok krajského súdu v spojení s opravným uznesením a rozsudok okresného súdu v časti týkajúcej sa úrazovej renty s príslušenstvom od 1. januára 2004, bolo porušené jeho základné právo vlastniť majetok podľa čl. 20 ods. 1 ústavy, k čomu v ústavnej sťažnosti uvádza: *„zastavením konania a postúpení veci na rozhodnutie na porušovateľa v 2. rade, de facto odňali sťažovateľovi aj nárok na úrok z omeškania, a to od roku 2004 t.j. 15 rokov, čo je zásahom aj do práva vlastniť majetok.“*

9.5 Obsahom ústavnej sťažnosti je aj námietka sťažovateľa týkajúca sa porušenia jeho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, vo vzťahu ku ktorej sťažovateľ v ústavnej sťažnosti v zásadnom uvádza: *„Od podania návrhu do jeho právoplatného skončenia uplynulo takmer 24 rokov, pričom ani dnes po prijatí rozhodnutia dovolacieho súdu, právna neistota sťažovateľa prijatím rozhodnutia dovolacieho súdu – porušovateľa 1) rade nielen neodstránila, ale ešte prehĺbila, keď sa sťažovateľ už po 3-krát musí domáhať nápravy rozhodnutia na Ústavnom súde.“*

10. Vo vzťahu k namietanému postupu Sociálnej poisťovne sťažovateľ v ústavnej sťažnosti tvrdí, že Slovenská poisťovňa, a. s. (právna predchodkyňa Sociálnej poisťovne, pozn.), tým, že znížila (1. augusta 1997, pozn.), resp. zastavila (1. apríla 2002)

sťažovateľovi vyplácanie náhrady za stratu na zárobku po skončení práceneschopnosti, ktorá je od 1. januára 2004 transformovaná na úrazovú rentu, porušila jeho základné právo vlastníť majetok podľa čl. 20 ústavy a základné právo na zabezpečenie pri nespôsobilosti na prácu podľa čl. 39 ods. 1 ústavy, keďže zmeniť alebo zastaviť vyplácanie uvedenej náhrady je možné len vtedy, ak dôjde k zmene pomerov, t. j. ak sa zdravotný stav poškodeného výrazne zlepší, ak zomrie a podobne, čo však nie je prípad sťažovateľa.

11. S odkazom na prezentovanú argumentáciu sťažovateľ navrhuje, aby ústavný súd nálezom rozhodol, že Sociálna poisťovňa svojím konaním a najvyšší súd svojím konaním a napadnutým uznesením porušili čl. 1 ods. 1 a čl. 2 ods. 2 ústavy, základné práva podľa čl. 20 ods. 1, čl. 39 ods. 1, čl. 46 ods. 1, čl. 47 ods. 3 a čl. 48 ods. 2 ústavy a právo podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Sťažovateľ zároveň žiada, aby ústavný súd zrušil napadnuté uznesenie najvyššieho súdu, priznal mu finančné zadosťučinenie vo výške 50 000 €, ako aj náhradu trov konania pred ústavným súdom vo výške 415,51 €.

12. Sťažovateľ priznanie finančného zadosťučinenia vo výške 50 000 € odôvodňuje takto: *„Sťažovateľ má za to, že konaním porušovateľa v 1. rade (najvyšší súd, pozn.) došlo k obmedzeniu a neoprávnenému zásahu do jeho základných práv a slobôd, pričom práve porušovateľ v 1. rade, ktorý má byť garantom zákonnosti a ústavnosti má dbať na podstatu, zmysel základných práv a slobôd bol ten, kto po 24 rokoch prehľbil právnu neistotu v predmetnej veci a vzbudil u sťažovateľa pocit nedôvery v rozhodovaciu činnosť súdov, už aj s tým poukazom, že sa sťažovateľ už tretíkrát musí obrátiť na Ústavný súd SR...“*

13. Sťažovateľ v súlade s § 129 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) zároveň navrhol, aby ústavný súd odložil vykonateľnosť napadnutého uznesenia najvyššieho súdu.

14. Návrh na vydanie dočasného opatrenia spočívajúceho v odložení vykonateľnosti napadnutého rozhodnutia sťažovateľ odôvodňuje takto: *„Odložením vykonateľnosti nevznikne ujma inému účastníkovi konania, pričom sa predíde nezákonnému rozhodnutiu*

porušovateľa v 2. rade, ktorý by do rozhodnutia Ústavného súdu SR mohol rozhodnúť, a následne by sa sťažovateľ musel opätovne domáhať svojich práv súdnou cestou, resp. na Ústavnom súde SR, čím by sa opätovne predĺžilo už teraz trvajúce 24-ročné súdne konanie.“

II.

Právomoc ústavného súdu a relevantná právna úprava

15. Ústavný súd podľa čl. 127 ods. 1 ústavy rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

16. Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon. Týmto zákonom je zákon o ústavnom súde, ktorý s účinnosťou od 1. marca 2019 upravuje konanie pred ústavným súdom.

17. Vec sťažovateľa bola v súlade s čl. X bodom 5 písm. c) Rozvrhu práce Ústavného súdu Slovenskej republiky na obdobie od 26. apríla 2019 do 31. decembra 2019 v znení dodatku č. 1 schváleného 16. októbra 2019 prerozdelená náhodným výberom pomocou technických a programových prostriedkov a pridelená sudcovi spravodajcovi Liborovi Duřovi a v zmysle čl. II bodov 3 a 5 Rozvrhu práce Ústavného súdu Slovenskej republiky na obdobie od 1. januára 2020 do 31. decembra 2020 bola predbežne prejednaná vo štvrtom senáte ústavného súdu v zložení: Miroslav Duriš (predseda senátu) a sudcovia Ladislav Dudiš a Libor Duřa.

18. Podľa § 56 ods. 1 zákona o ústavnom súde ústavný súd návrh na začatie konania predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon

v § 9 neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní návrhu ústavný súd zisťuje, či dôvody uvedené v § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie.

19. Ústavný súd podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde môže na predbežnom prerokovaní bez ústneho pojednávania uznesením odmietnuť návrh na začatie konania,

- a) na prerokovanie ktorého nemá ústavný súd právomoc,
- b) ktorý je podaný navrhovateľom bez zastúpenia podľa § 34 alebo § 35 a ústavný súd nevyhovел žiadosti navrhovateľa o ustanovenie právneho zástupcu podľa § 37,
- c) ktorý nemá náležitosti ustanovené zákonom,
- d) ktorý je neprípustný,
- e) ktorý je podaný zjavne neoprávnenou osobou,
- f) ktorý je podaný oneskorene,
- g) ktorý je zjavne neopodstatnený.

20. Z obsahu ústavnej sťažnosti vyplýva, že sťažovateľ namieta porušenie princípu právneho štátu zakotveného v čl. 1 ods. 1 ústavy, princípu legality zakotveného v čl. 2 ods. 2 ústavy, základného práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1, základného práva na primerané hmotné zabezpečenie pri nespôsobilosti na prácu podľa čl. 39 ods. 1, základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1, základného práva na rovnosť účastníkov v konaní podľa čl. 47 ods. 3 a základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, práva na spravodlivé súdne konanie a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým uznesením najvyššieho súdu, postupom, ktorý predchádzal jeho vydaniu, a postupom Sociálnej poisťovne.

21. Podľa čl. 1 ods. 1 ústavy Slovenská republika je zvrchovaný, demokratický a právny štát. Neviaže sa na nijakú ideológiu ani náboženstvo.

22. Podľa čl. 2 ods. 2 ústavy štátne orgány môžu konať iba na základe ústavy, v jej medziach a v rozsahu a spôsobom, ktorý ustanoví zákon.

23. Podľa čl. 20 ods. 1 prvej vety ústavy každý má právo vlastníť majetok.

24. Podľa čl. 39 ods. 1 ústavy občania majú právo na primerané hmotné zabezpečenie v starobe a pri nespôsobilosti na prácu, ako aj pri strate živiteľa.

25. Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

26. Podľa čl. 47 ods. 3 ústavy všetci účastníci sú si v konaní podľa odseku 2 rovní.

27. Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietáhov.

28. Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom.

III.

Posúdenie vecí ústavným súdom

III.1 K namietanému porušeniu čl. 1 ods. 1 a čl. 2 ods. 2 ústavy, základných práv podľa čl. 20 ods. 1, čl. 39 ods. 1, čl. 46 ods. 1, čl. 47 ods. 3 a čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom Sociálnej poisťovne

29. Podľa § 43 ods. 1 zákona o ústavnom súde návrh na začatie konania okrem všeobecných náležitostí podania podľa § 39 musí obsahovať aj dátum narodenia navrhovateľa, ak ide o fyzickú osobu, identifikačné číslo navrhovateľa, ak ide o právnickú osobu, bydlisko alebo sídlo navrhovateľa, označenie subjektu, proti ktorému návrh smeruje, akého rozhodnutia sa navrhovateľ domáha, odôvodnenie návrhu a navrhované dôkazy.

30. Podľa § 123 ods. 1 zákona o ústavnom súde ústavná sťažnosť musí okrem všeobecných náležitostí návrhu na začatie konania podľa § 43 obsahovať

- a) označenie toho, kto podľa sťažovateľa porušil jeho základné práva a slobody,
- b) označenie právoplatného rozhodnutia, opatrenia alebo iného zásahu, ktorým podľa sťažovateľa boli porušené jeho základné práva a slobody,
- c) označenie základných práv a slobôd, ktorých porušenie sťažovateľ tvrdí,
- d) konkrétne skutkové a právne dôvody, pre ktoré malo podľa sťažovateľa dôjsť k porušeniu jeho základných práv a slobôd.

31. Bez potreby bližších doktrinálnych záverov k označeným právam sťažovateľa je potrebné konštatovať, že ústavná sťažnosť nie je argumentačne koncipovaná tak, aby sa z nej dalo vyvodiť, aký postup Sociálnej poisťovne a ako mal poškodiť sťažovateľa na jeho už označených právach.

32. Ústavný súd zdôrazňuje, že v ústave a zákone o ústavnom súde má presne definované právomoci, uplatnenie ktorých je viazané na splnenie viacerých formálnych aj vecných náležitostí návrhu na začatie konania (čl. 127 ods. 1 ústavy, § 43 ods. 1 a § 123 ods. 1 zákona o ústavnom súde). Až na výnimky, ktoré v danej veci nie sú relevantné, je ústavný súd pritom viazaný návrhom na začatie konania (§ 45 zákona o ústavnom súde).

33. Ústavný súd konštatuje, že sťažovateľ prostredníctvom právneho zástupcu podal ústavnému súde ústavnú sťažnosť, v ktorej absentuje konkrétne označenie právoplatného rozhodnutia, opatrenia alebo iného zásahu, ktorým podľa sťažovateľa boli porušené ním označené práva (samotné tvrdenie bez ďalšieho o tom, k akému dátumu bolo sťažovateľovi právnym predchodcom Sociálnej poisťovne znížené a následne zastavené vyplácanie náhrady za stratu na zárobku po skončení práceneschopnosti, nie je v danom prípade postačujúce), a vo vzťahu k namietanému porušeniu čl. 1 ods. 1 a čl. 2 ods. 2 ústavy, základných práv podľa čl. 46 ods. 1, čl. 47 ods. 3 a čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru absentuje v ústavnej sťažnosti aj odôvodnenie, teda argumentácia, relevantné námietky a prezentovanie súvislostí týkajúcich sa porušenia označených práv vo vzťahu k postupu Sociálnej poisťovne.

34. Označenie právoplatného rozhodnutia, opatrenia alebo iného zásahu, ktorým podľa sťažovateľa boli porušené jeho základné práva a slobody [požiadavka plynúca z § 123 ods. 1 písm. b) zákona o ústavnom súde], ako aj odôvodnenie návrhu (požiadavka plynúca z § 43 ods. 1 zákona o ústavnom súde) sú pritom zákonom danými podmienkami konania pred ústavným súdom. V tejto súvislosti ústavný súd už opakovane konštatoval, že zo vzájomnej väzby medzi relevantnými ustanoveniami zákona o ústavnom súde (§ 43 ods. 1 a § 123 ods. 1) vyplýva, že sťažovateľ musí označiť základné práva a slobody, vyslovenia porušenia ktorých sa domáha, nielen označením príslušných článkov ústavy, ale musí ich konkretizovať aj skutkovo (m. m. IV. ÚS 124/08, IV. ÚS 146/08), t. j. uviesť, z akých dôvodov malo dôjsť k ich porušeniu a navrhnúť v tejto súvislosti dôkazy.

35. Ústavný súd dodáva, že podľa § 56 ods. 3 zákona o ústavnom súde, ak má návrh na začatie konania uvedený v § 42 ods. 2 písm. f), g), i) až l), n), q), r) a w) odstrániteľné nedostatky, môže ústavný súd vyzvať navrhovateľa, aby v určenej lehote tieto nedostatky odstránil. Ak účastník konania v určenej lehote nedostatky neodstráni, ústavný súd návrh na začatie konania odmietne. Na nedostatky návrhu na začatie konania uvedeného v § 42 ods. 2 písm. a) až e), h), m), o), p) a s) až v) ústavný súd navrhovateľa neupozorňuje.

36. V danom prípade ústavný súd nepovažoval za potrebné vyzývať sťažovateľa na odstránenie uvedených nedostatkov (kvalifikované doplnenie ústavnej sťažnosti) z dôvodu, že aj v prípade, ak by sťažovateľ podal ústavnú sťažnosť, ktorá by spĺňala všetky zákonom predpísané náležitosti, stále by tu vo vzťahu k Sociálnej poisťovni ako porušovateľovi práv existoval dôvod na jej odmietnutie, a to buď podľa § 56 ods. 2 písm. a) zákona o ústavnom súde pre nedostatok právomoci ústavného súdu na jej prerokovanie (v prípade, ak sťažovateľ využil opravný prostriedok poskytnutý mu zákonom na ochranu svojich práv), alebo podľa § 56 ods. 2 písm. d) zákona o ústavnom súde pre neprípustnosť (v prípade, ak sťažovateľ opravný prostriedok poskytnutý mu zákonom na ochranu svojich práv nevyužil).

37. Pretože predmetná ústavná sťažnosť vo vzťahu k namietanému porušeniu čl. 1 ods. 1 a čl. 2 ods. 2 ústavy, základných práv podľa čl. 20 ods. 1, čl. 39 ods. 1, čl. 46 ods. 1,

čl. 47 ods. 3 a čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom Sociálnej poisťovne v predloženej podobe neobsahuje náležitosti, ktoré na uplatnenie právomoci ústavného súdu ustanovuje ústava a zákon o ústavnom súde, a to označenie konkrétneho právoplatného rozhodnutia, opatrenia alebo iného zásahu, ktorým podľa sťažovateľa boli porušené ním označené práva, a relevantné odôvodnenie ako východiskový rámec ústavnej sťažnosti obsahovo korešpondujúce s návrhom na rozhodnutie vo veci samej, ústavný súd ústavnú sťažnosť v tejto časti v súlade s § 56 ods. 2 písm. c) zákona o ústavnom súde odmietol pre nesplnenie zákonom predpísaných náležitostí.

III.2 K namietanému porušeniu princípu právneho štátu zakotveného v čl. 1 ods. 1 ústavy, princípu legality zakotveného v čl. 2 ods. 2 ústavy, základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1, základného práva na rovnosť účastníkov v konaní podľa čl. 47 ods. 3 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým uznesením najvyššieho súdu

38. Z doterajšej judikatúry ústavného súdu vyplýva, že medzi obsahom základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a obsahom práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (m. m. II. ÚS 71/97). Z tohto vyplýva, že právne východiská, na základe ktorých ústavný súd preskúmava, či došlo k ich porušeniu, sú vo vzťahu k obom označeným právam v zásade identické (IV. ÚS 147/08), a preto ich namietané porušenie možno preskúmať spoločne.

39. Ústavný súd považuje za žiaduce v rámci formulovania všeobecných východísk, ktoré tvoria ústavnoprávny základ jeho rozhodovania o ústavnej sťažnosti sťažovateľa zdôrazniť, že nie je súčasťou systému všeobecných súdov, ale podľa čl. 124 ústavy je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti. Z tohto ústavného postavenia vyplýva, že úlohou ústavného súdu nie je zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov. Úloha ústavného súdu sa zásadne obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách (m. m. I. ÚS 19/02, I. ÚS 27/04, I. ÚS 74/05). Aj keby ústavný súd nesúhlasil

s interpretáciou zákonov všeobecnými súdmi, ktorých prioritnou úlohou je chrániť zákonnosť, mohol by nahradiť napadnuté právne názory všeobecného súdu iba v prípade, ak by bolo napadnuté rozhodnutie všeobecného súdu svojvoľné, zjavne neodôvodnené, resp. ústavne nekonformné. Skutkové a právne závery všeobecného súdu teda môžu byť predmetom kontroly zo strany ústavného súdu len vtedy, ak by ním vyведенé závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (m. m. I. ÚS 13/00, I. ÚS 139/02, III. ÚS 180/02).

40. Podľa stabilizovanej judikatúry ústavného súdu (napr. IV. ÚS 77/02, IV. ÚS 299/04, II. ÚS 78/05) do obsahu základného práva na súdnu ochranu patrí aj právo každého na to, aby sa v jeho veci rozhodovalo podľa relevantnej právnej normy, ktorá môže mať základ v právnom poriadku Slovenskej republiky alebo v takých medzinárodných zmluvách, ktoré Slovenská republika ratifikovala a boli vyhlásené spôsobom, ktorý predpisuje zákon. Súčasne má každý právo na to, aby sa v jeho veci vykonal ústavne súladný výklad aplikovanej právnej normy. Z toho vyplýva, že k reálnemu poskytnutiu súdnej ochrany dôjde len vtedy, ak sa na zistený stav veci použije ústavne konformným spôsobom interpretovaná platná a účinná právna norma (m. m. IV. ÚS 77/02).

41. Súčasťou obsahu základného práva na spravodlivé konanie podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru je aj právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu. Všeobecný súd však nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkom konania, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia. Odôvodnenie rozhodnutia všeobecného súdu, ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, postačuje na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované základné právo účastníka na spravodlivý proces (m. m. III. ÚS 209/04).

42. Uvedené východiská bol povinný dodržať pri rozhodovaní o dovolaní sťažovateľa aj najvyšší súd, a preto bolo úlohou ústavného súdu v rámci predbežného prerokovania ústavnej sťažnosti posúdiť, či ich skutočne rešpektoval, a to minimálne v takej miere, ktorá je z ústavného hľadiska akceptovateľná a udržateľná, a na tomto základe formulovať záver, či ústavná sťažnosť je alebo nie je opodstatnená.

43. Sťažovateľ v rámci svojej sťažnostnej argumentácie spochybňuje ústavnú udržateľnosť právneho názoru najvyššieho súdu, ktorý tento vyjadril vo svojom napadnutom uznesení, podľa ktorého všeobecné súdy nemajú právomoc rozhodovať o vyplatení úrazovej renty od 1. januára 2004, t. j. odo dňa nadobudnutia účinnosti zákona o sociálnom poistení, keďže počnúc týmto dátumom je na rozhodovanie o vyplatení úrazovej renty oprávnená Sociálna poisťovňa. Podľa sťažovateľa najvyšší súd tým, že pri rozhodovaní vychádzal z právnu úpravou prekonaného stanoviska najvyššieho súdu a neaplikoval na jeho prípad § 272 ods. 9 zákona o sociálnom poistení, ktorý v čase vydania prvostupňového rozsudku už bol účinný a v zmysle ktorého o jeho nároku, o ktorom súd právoplatne nerozhodol do 31. júla 2006, sa po tomto dni rozhodne podľa predpisov účinných do 31. decembra 2003, mu odňal možnosť konať pred súdom.

43.1 Podľa tvrdenia sťažovateľa právny záver najvyššieho súdu vyslovený v napadnutom uznesení je v dôsledku nesprávnej aplikácie právnych predpisov arbitrárny a zároveň je v rozpore s konštantnou rozhodovacou praxou súdov (sťažovateľ v tomto smere poukazuje na rozhodnutie najvyššieho súdu sp. zn. 1 Cdo 139/2009 z 13. septembra 2011), čím zároveň došlo aj k porušeniu princípu právnej istoty.

43.2 Sťažovateľ zároveň namieta neodôvodnenosť napadnutého uznesenia vo vzťahu k výroku, ktorým najvyšší súd zrušil rozsudok okresného súdu v časti týkajúcej sa úrazovej renty od 1. januára 2004 nielen vo vzťahu k žalovanej v 3. rade, ale aj vo vzťahu k žalovanému v 1. rade, ktorý bol taktiež týmto výrokom rozsudku prvej inštancie zviazaný uhrádzať spolu so žalovanou v 3. rade sťažovateľovi úrazovú rentu v rozsahu a spôsobom bližšie špecifikovaným vo výroku rozhodnutia, a konanie zastavil, čím podľa názoru sťažovateľa zároveň došlo aj k porušeniu základného práva na rovnosť účastníkov v konaní.

44. Najvyšší súd v relevantnej časti odôvodnenia napadnutého uznesenia uviedol:

«15. Vzhľadom na námietku žalovanej 3/, že v konaní došlo k procesnej vade v zmysle § 237 ods. 1 písm. a/ O.s.p., dovolací súd najskôr skúmal, či vec patrí alebo nepatrí do právomoci súdu...

15.2. Danosť súdnej právomoci je jednou z prvoradých procesných podmienok (§ 103 O.s.p.). Jej splnenie skúma súd *ex offi*o v každom štádiu konania a na každom stupni rozhodovania. Podľa § 104 ods. 1 druhá veta pred bodkočiarkou O.s.p., ak vec nespadá do právomoci súdov alebo ak má predchádzať iné konanie, súd postúpi vec po právoplatnosti uznesenia o zastavení konania príslušnému orgánu.

15.3. Pre vyriešenie otázky, či konkrétna právna vec patrí do právomoci súdu, je vždy nevyhnutné zistenie, z ktorého právneho vzťahu žalobca vyvodzuje žalobou uplatnený nárok, resp. nároky (predmet súdneho konania). Nároky zamestnanca vyplývajúce zo zodpovednosti zamestnávateľa za škodu spôsobenú pracovným úrazom alebo chorobou z povolania prejednávali a rozhodovali súdy ako spory vyplývajúce z pracovnoprávneho vzťahu (§ 7 ods. 1 O.s.p.). Išlo o nároky na náhradu za stratu na zárobku alebo za stratu na dôchodku, za bolesť a sťaženie spoločenského uplatnenia, účelne vynaložené náklady spojené s liečením a vecnú škodu (§ 198 ods. 1 písm. a/ - d/ Zákonníka práce - zák. č. 311/2001 Z.z. v znení účinnom do 31. decembra 2003, ďalej len „Zákonník práce“).

15.4. Zákonom č. 461/2003 Z.z. o sociálnom poistení (ďalej len „zákon“) došlo k viacerým zmenám, ktoré sa okrem iného týkali aj oblasti právomoci súdov v týchto veciach. Z derogačného ustanovenia § 294 bod 27 zákona vyplýva, že (okrem iného) boli zrušené ustanovenia § 198 ods. 1 písm. a/ - c/, ako aj § 199 až § 213 Zákonníka práce. Jediným nárokom upraveným v Zákonníku práce z titulu pracovného úrazu alebo choroby z povolania zostala vecná škoda; ostatné nároky sú upravené v zákone, pričom nároku za stratu na zárobku alebo stratu na dôchodku zodpovedajú nároky na úrazový príplatok (§ 85 a nasl. zákona), resp. nárok na úrazovú rentu (§ 88 a nasl. zákona), nároku na náhradu nákladov na výživu pozostalých (§ 204 ods. 1 písm. c/ Zákonníka práce) zase zodpovedá nárok na pozostalostnú úrazovú rentu (§ 92 a nasl. zákona) a pod.

15.5. Od účinnosti novej právnej úpravy, t. j. od 1. januára 2004 o uvedených nárokoch (ako aj o ďalších úrazových dávkach uvedených v štvrtej hlave prvej časti zákona) rozhoduje Sociálna poisťovňa, ktorej právomoc na prejednanie a rozhodovanie v týchto

veciach vyplýva z § 177, podľa ktorého na konanie vo veciach sociálneho poistenia sú vecne príslušné organizačné zložky Sociálnej poisťovne. Ide o konanie v dávkových veciach v zmysle ustanovenia § 172 ods. 3 písm. a/ zákona.

15.6. V prejednávanej veci je predmetom konania (okrem iných) žalobcom uplatnený nárok na náhradu za stratu na zárobku po skončení práceneschopnosti za obdobie od 4. apríla 1995 do júna 2015 (pri uznaní invalidity od 4. apríla 1995) následkom pracovného úrazu, ktorý utrpel u už zaniknutého žalovaného 2/ (pôvodne [REDACTED] [REDACTED]) dňa 4. júna 1994.

15.7. Právomoc Sociálnej poisťovne nie je daná (okrem iných nárokov, napr. zvýšenie bodového ohodnotenia sťaženia spoločenského uplatnenia SSU) na rozhodovanie o nárokoch na náhradu za stratu na zárobku po skončení pracovnej neschopnosti alebo pri uznaní invalidity alebo čiastočnej invalidity, na náhradu za stratu na dôchodku a na náhradu nákladov na výživu pozostalých, o ktorých treba rozhodnúť podľa predpisov účinných do 31. decembra 2003 (§ 272 ods. 5, 6 zákona), lebo o týchto nárokoch rozhodoval vždy súd, ako o spore z pracovného vzťahu (§ 7 ods. 1 O.s.p.). Dôsledkom vyššie uvedených skutočností je ďalší záver spočívajúci v tom, že vo veciach nárokov na náhradu škody spôsobenej pracovným úrazom alebo chorobou z povolania uplatnených na súde (a teda aj vzniknutých) do 31. decembra 2003 je daná právomoc súdu.

15.8. Z tejto právomoci je (po zohľadnení § 272 ods. 5, 6 zákona) vyňatý nárok na náhradu za stratu na zárobku po skončení pracovnej neschopnosti alebo pri uznaní invalidity alebo čiastočnej invalidity a nárok na náhradu nákladov na výživu pozostalých (u oboch nárokov) za obdobie po 31. decembri 2003, lebo tieto nároky sa od 1. januára 2004'zo zákona považujú za úrazovú rentu (§ 272 ods. 3 zákona), o ktorých v súlade s § 172 ods. 2, 3 písm. a/ zákona rozhoduje Sociálna poisťovňa.

15.9. Vychádzajúc z uvedených charakteristických znakov predmetného právneho vzťahu, z ktorého žalobca vyvodzuje svoj nárok a zo záverov uvedeného stanoviska občianskoprávneho a správneho kolégia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. Cpj 9/2006, dospel najvyšší súd k záveru, že súdy v danom konaní prejednali a rozhodli vec - pokiaľ ide o náhradu za stratu na zárobku po skončení práceneschopnosti, rozhodovanie o ktorej nepatrí od 1. januára 2004 do právomoci súdu (§ 7 ods. 1, 3 O.s.p.). Posúdenie dôvodnosti tohto nároku nepatrí do právomoci súdu, aj keď nárok na náhradu za

stratu na zárobku po skončení pracovnej neschopnosti uplatnený na súde do 31. decembra 2003 naďalej trvá. pretože tento nárok sa v zmysle vyššie uvedeného výkladu od 1. januára 2004 pretransformoval na úrazovú rentu, rozhodovanie o ktorej patrí v zmysle zákona č. 461/2003 Z.z. Sociálnej poisťovni, ktorá prevzala výplatu plnení vyplývajúcich zo zodpovednosti zamestnávateľa za škodu pri pracovnom úraze a chorobe z povolania (§ 272 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z.z.); o týchto dávkach rozhoduje Sociálna poisťovňa podľa zákona č. 461/2003 Z.z. (§ 179 ods. 1 tohto zákona).

15.10. Keďže na rozhodovanie o vyplatení úrazovej renty počnúc 1. januárom 2004 nie je daná právomoc súdu v zmysle § 7 ods. 1, 3 O.s.p., konanie pred okresným i krajským súdom v predmetnej veci bolo postihnuté vadou (§ 237 ods. 1 písm. a/ O.s.p.), pre ktorú bolo potrebné rozsudky súdov oboch inštancií v časti nároku na úrazovú rentu za obdobie od 1. januára 2004 zrušiť, konanie v tejto časti, t. j. v časti o náhradu za stratu na zárobku po skončení pracovnej neschopnosti žalobcu od 1. januára 2004, t. j. o úrazovú rentu od 1. januára 2004 zastaviť a postúpiť vec Sociálnej poisťovni ako orgánu, do právomoci ktorého patrí rozhodovanie o tomto nároku (§ 243b ods. 3 O.s.p.).

15.11. Dovolací súd v tejto súvislosti považuje za potrebné pripomenúť, že výslovné uvedenie právomoci súdov pri rozhodovaní o. i. o náhradách za stratu na zárobku po skončení pracovnej neschopnosti (§ 272 ods. 9, 10 zák. č. 461/2003 Z.z. v znení zák. č. 310/2006 Z.z.) zakotvil zákonodarca opätovne do odseku 11 § 272 (zákonom č. 677/2006 Z.z.) práve z dôvodu (ako novelizovaná obdoba ods. 5, 6 § 272), aby touto (už) jednoznačnou zákonnou úpravou zamedzil vzniku pochybností o tom, ktorý štátny orgán je vecne príslušný na rozhodovanie sporov o týchto nárokoch.»

45. Ústavný súd preskúmal napadnuté uznesenie najvyššieho súdu a nezistil žiadnu skutočnosť, ktorá by signalizovala svojvoľný postup najvyššieho súdu nemajúci oporu v zákone.

46. Najvyšší súd zrušil v poradí druhý rozsudok krajského súdu v spojení s opravným uznesením a rozsudok okresného súdu v časti úrazovej renty od 1. januára 2004 s príslušenstvom a v tejto časti konanie zastavil. V odôvodnení napadnutého uznesenia najvyšší súd dostatočným spôsobom uviedol dôvody, pre ktoré bolo potrebné rozhodnutia

v už označenej časti zrušiť a konanie zastaviť. Najvyšší súd pri odôvodňovaní svojho právneho záveru poukázal aj na stanovisko a, vychádzajúc aj z jeho záverov, dospel k názoru, že súdy v danom konaní prejednali a rozhodli vec – pokiaľ ide o náhradu za stratu na zárobku po skončení práceneschopnosti transformovaných od 1. januára 2004 na úrazovú rentu, rozhodnutie o ktorej nepatrí od 1. januára 2004 do právomoci súdov. Zastavením konania v časti úrazovej renty za obdobie od 1. januára 2004 a postúpením veci v tejto časti Sociálnej poisťovni nedošlo vo vzťahu k sťažovateľovi k odňatiu možnosti konať pred súdom a ani k porušeniu princípu legality, pretože ide o nárok na úrazovú rentu, o ktorom rozhoduje Sociálna poisťovňa podľa zákona o sociálnom poistení, teda právomoc súdu na rozhodnutie o tomto nároku nie je daná.

47. K námietke sťažovateľa, ktorou spochybňuje postup najvyššieho súdu, ktorý svoje rozhodnutie založil okrem iného aj na právnych záveroch vyplývajúcich z „*právnou úpravou prekonaného*“ stanoviska (vo vzťahu k náhrade za stratu na zárobku po skončení pracovnej neschopnosti a úrazovej rente stanovisko vychádza z okrem iného aj § 272 ods. 5 zákona o sociálnom poistení, pozn.) a pri svojom rozhodovaní nezohľadnil zmenu právnej úpravy v podobe § 272 ods. 9 zákona o sociálnom poistení, ktorý v uvedenej časti nadobudol účinnosť 1. augusta 2006, t. j. až po prijatí už označeného stanoviska, ústavný sud uvádza tieto skutočnosti.

47.1 Podľa § 272 ods. 5 zákona o sociálnom poistení účinného od 1. januára 2004 v konaniach o náhrade za stratu na zárobku po skončení pracovnej neschopnosti alebo pri uznaní invalidity alebo čiastočnej invalidity a o náhrade za stratu na dôchodku, ktoré neboli právoplatne skončené do 31. decembra 2003, sa po tomto dni rozhodne za obdobie do 31. decembra 2003 podľa predpisov účinných do 31. decembra 2003 a za obdobie po 31. decembri 2003 ako o úrazovej rente podľa tohto zákona. To platí aj na konanie o týchto náhradách, na ktoré vznikol nárok pred 1. januárom 2004 a žiadosť o ich priznanie a vyplácanie bola podaná po 31. decembri 2003.

47.2 Podľa § 272 ods. 9 zákona o sociálnom poistení, ktorý nadobudol účinnosť 1. augusta 2006, v konaniach o náhrade za stratu na zárobku po skončení pracovnej neschopnosti alebo pri uznaní invalidity alebo čiastočnej invalidity a o náhrade za stratu na dôchodku, ktoré neboli právoplatne skončené do 31. júla 2006 (§ 272 ods. 5), sa

po tomto dni rozhodne podľa predpisov účinných do 31. decembra 2003. Táto náhrada za stratu na zárobku po skončení pracovnej neschopnosti alebo pri uznaní invalidity alebo čiastočnej invalidity a náhrada za stratu na dôchodku, ak nárok na ich výplatu trval aj po 31. decembri 2003, sa považujú od 1. januára 2004 za úrazovú rentu a poskytujú sa v sume, v akej patrili k 31. decembru 2003 po zvýšení podľa tohto zákona. Na zvyšovanie úrazovej renty platí § 82 rovnako.

47.3 Z citovaných ustanovení zákona o sociálnom poistení vyplýva, že odsek 9 § 272 zákona o sociálnom poistení sa nijako nedotkol odseku 5 citovaného ustanovenia, naopak, odsek 9 priamo odkazuje na § 272 ods. 5, ktorý je pre posúdenie prípadu sťažovateľa relevantným a z ktorého vychádzajú aj závery uvedené v napadnutom uznesení a stanovisku, z ktorého najvyšší súd pri svojom rozhodovaní vychádzal.

47.4 V danom prípade je potrebné rozlíšiť konanie o náhrade za stratu na zárobku po skončení pracovnej neschopnosti, ktoré nebolo skončené do 31. júla 2006, a konanie o úrazovej rente, ktoré nebolo skončené do 31. júla 2006. Podľa § 272 ods. 9 zákona o sociálnom poistení v konaniach o náhrade za stratu na zárobku po skončení pracovnej neschopnosti, ktoré nebolo skončené do 31. júla 2006, sa po tomto dni rozhodne podľa predpisov účinných do 31. decembra 2003, teda o tomto nároku rozhodne súd. Z § 272 ods. 9 zákona o sociálnom poistení podľa názoru ústavného súdu nemožno vyvodit' záver, že v konaní o nároku na úrazovú rentu, ktoré nebolo skončené do 31. júla 2006, rozhoduje súd, ako to uvádza sťažovateľ v ústavnej sťažnosti. Súdny rozhodujú spory o nárokoch na náhradu za stratu na zárobku za obdobie do 31. decembra 2003, a to podľa predpisov účinných do 31. decembra 2003. O nárokoch na náhradu za stratu na zárobku za obdobie po 31. decembri 2003 rozhoduje Sociálna poisťovňa ako o úrazovej rente podľa zákona o sociálnom poistení.

47.5 Z uvedeného podľa názoru ústavného súdu vyplýva, že aplikácia relevantných ustanovení zákona o sociálnom poistení najvyšším súdom v napadnutom uznesení nie je zjavne neodôvodnená, nevykazuje znaky svojvôle a ani nepopiera zmysel a účel predmetných právnych predpisov. Tento postup najvyššieho súdu pri odôvodňovaní svojho právneho záveru, poukazujúc aj na stanovisko, nemožno v danom prípade považovať za zjavne neodôvodnený alebo arbitrárny.

48. Sťažovateľ v ústavnej sťažnosti namietal aj porušenie princípu právnej istoty ako súčasť právneho štátu, odvolávajúc sa na iné rozhodnutie najvyššieho súdu sp. zn. 1 Cdo 139/2009 z 13. septembra 2011, v ktorom sa najvyšší súd v analogickej veci stotožnil s názorom sťažovateľa. Najvyšší súd v tomto rozhodnutí teda dospel k inému (opačnému) právnenému záveru ako v uznesení napadnutom touto ústavnou sťažnosťou.

48.1 Ústavný súd v súvislosti s rozdielnymi právnymi názormi rôznych senátov najvyššieho súdu poukazuje na svoju stabilizovanú judikatúru (napríklad IV. ÚS 75/09), podľa ktorej je neoddeliteľnou súčasťou princípov právneho štátu zaručeného podľa čl. 1 ústavy aj princíp právnej istoty. Tento spočíva okrem iného v tom, že všetky subjekty práva môžu odôvodnene očakávať, že príslušné štátne orgány budú konať a rozhodovať podľa platných právnych predpisov, že ich budú správne vykladať a aplikovať (napr. II. ÚS 10/99, II. ÚS 234/03, IV. ÚS 92/09). Obsahom princípu právneho štátu je vytvorenie právnej istoty, že na určitú právne relevantnú otázku sa pri opakovaní v rovnakých podmienkach dáva rovnaká odpoveď (napr. I. ÚS 87/93, PL. ÚS 16/95, II. ÚS 80/99, III. ÚS 356/06). Aj keď právne závery všeobecných súdov obsiahnuté v ich rozhodnutiach nemajú v právnom poriadku Slovenskej republiky charakter precedensu, ktorý by ostatných sudcov rozhodujúcich v obdobných veciach zaväzoval rozhodnúť identicky, napriek tomu protichodné právne závery vyslovené v analogických prípadoch neprispievajú k naplneniu hlavného účelu princípu právnej istoty ani k dôvere v spravodlivé súdne konanie (obdobne napr. IV. ÚS 49/06, III. ÚS 300/06).

48.2 V spojitosti s tým však ústavný súd poukazuje na svoju konštantnú judikatúru, podľa ktorej nie je úlohou ústavného súdu zjednocovať *in abstracto* judikatúru všeobecných súdov a suplovať tak poslanie, ktoré podľa zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov [§ 8 ods. 3, § 20 ods. 1 písm. b), § 21, § 22 a § 23 ods. 1 písm. b)] patrí najvyššiemu súdu (m. m. I. ÚS 17/01, I. ÚS 199/07, I. ÚS 18/08, II. ÚS 273/08, IV. ÚS 331/09). Úlohou ústavného súdu je posúdiť napadnuté rozhodnutia len z pohľadu ich ústavnej udržateľnosti. Ústavný súd vo vzťahu k okolnostiam tohto prípadu dodáva, že dôveru v určitú rozhodovaciu prax v skutkovo i právne porovnateľných veciach vyvoláva až prezentovaná rozhodovacia prax súdu najvyššej inštancie, ktorá sa ustálila po určitú dobu, a nie ojedinelé rozhodnutie súdu. Požiadavka právnej istoty taktiež automaticky neznamená, že sa judikatúra najmä

najvyššieho súdu nemôže vyvíjať, resp. že v prípade, ak je prijaté ojedinelé rozhodnutie vybočujúce z doterajšej línie rozhodovacej praxe, sa konajúci súd nemôže vrátiť na pôvodnú líniu rozhodovacej činnosti. V tejto súvislosti je potrebné poukázať na väčšinovú judikatúru občianskoprávných senátov najvyššieho súdu, ktoré v sporoch o nárokoch na náhradu za stratu na zárobku konštantne rozhodujú o týchto nárokoch len za obdobie do 31. decembra 2003. Relevantnou je aj judikatúra správnych senátov najvyššieho súdu, ktoré v súvislosti s nastolenou otázkou v mnohých rozhodnutiach riešili (už po účinnosti § 272 ods. 9 zákona o sociálnom poistení) kompetenčné spory medzi Sociálnou poisťovňou a všeobecnými súdmi v prospech všeobecných súdov, ale len pokiaľ ide o nároky na náhradu za stratu na zárobku za obdobie do 31. decembra 2003 (napr. rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 1 Rks 16/2009 z 13. mája 2009 a sp. zn. 3 Rks 1/2011 z 29. marca 2011). Z uvedeného vyplýva, že sťažovateľom prezentovaný právny názor vyjadrený v rozhodnutí najvyššieho súdu sp. zn. 1 Cdo 139/2009 z 13. septembra 2011 je ojedinelým (menšinovým) názorom jedného zo senátov najvyššieho súdu. Samotná skutočnosť, že iný senát najvyššieho súdu posúdil analogickú vec odlišne, neznamena sama osebe nesúlad namietaného uznesenia najvyššieho súdu s ústavou, resp. s dohovorom ani možnosť porušenia označených práv sťažovateľa postupom a rozhodnutím najvyššieho súdu, obzvlášť ak ide o ojedinelý názor jedného zo senátov najvyššieho súdu.

49. Pokiaľ ide o námietku sťažovateľa týkajúcu sa porušenia čl. 47 ods. 3 ústavy a čl. 46 ods. 1 ústavy v dôsledku nedostatočného odôvodnenia napadnutého uznesenia vo vzťahu k výroku, ktorým najvyšší súd zrušil rozsudok okresného súdu v časti týkajúcej sa úrazovej renty od 1. januára 2004 nielen vo vzťahu k žalovanej v 3. rade, ale aj vo vzťahu k žalovanému v 1. rade, ktorý bol taktiež týmto výrokom rozsudku prvej inštancie zaviazaný uhrádzať spolu so žalovanou v 3. rade sťažovateľovi úrazovú rentu v rozsahu a spôsobom bližšie špecifikovaným vo výroku rozhodnutia, a konanie zastavil, k tomu ústavný súd poukazuje na odôvodnenie napadnutého uznesenia, v ktorom najvyšší súd uvádza:

„15.10 Keďže na rozhodovanie o vyplatení úrazovej renty počnúc 1. januárom 2004 nie je daná právomoc súdu v zmysle § 7 ods. 1, 3 O.s.p., konanie pred okresným i krajským súdom v predmetnej veci bolo postihnuté vadou (§ 237 ods. 1 písm. a/ O.s.p.), pre ktorú

bolo potrebné rozsudky súdov oboch inštancií v časti nároku na úrazovú rentu za obdobie od 1. januára 2004 zrušiť, konanie v tejto časti, t. j. v časti o náhradu za stratu na zárobku po skončení pracovnej neschopnosti žalobcu od 1. januára 2004, t. j. o úrazovú rentu od 1. januára 2004 zastaviť a postúpiť vec Sociálnej poisťovni ako orgánu, do právomoci ktorého patrí rozhodovanie o tomto nároku (§ 243b ods. 3 O.s.p.)...

22. Pretože danosť súdnej právomoci je jednou z prvoradých procesných podmienok, musí jej splnenie skúmať súd vždy ex offo, v každom štádiu konania a na každom stupni (§ 103 O.s.p.). V rámci tohto prieskumu dovolací súd ustálil, že rozhodnutiami súdov nižších inštancií došlo k vade konania v zmysle § 237 ods. 1 písm. a/ O.s.p., t. j. že oba nižšie súdy rozhodli vo veci, ktorá čiastočne nepatrí do právomoci súdov, t. j. pokiaľ ide o nárok na náhradu za stratu na zárobku po 31. decembri 2003, t. j. o úrazovej rente počnúc 1. januárom 2004, kedy nadobudol účinnosť zákon č. 461/2003 Z.z. Z tohto dôvodu dovolací súd zrušil rozsudok odvolacieho súdu vo výroku I. bod 3. v časti náhrady za stratu na zárobku, resp. od 1. januára 2004 úrazovej renty spolu s opravným uznesením odvolacieho súdu do 15. júna 2015 spolu s rozsudkom súdu prvej inštancie v uvedenom rozsahu, konanie v tejto časti zastavil a po právoplatnosti tohto uznesenia vec postúpi na ďalšie konanie Sociálnej poisťovni, so sídlom v Bratislave, ul. 29. augusta č. 8.“

49.1 Z odôvodnenia napadnutého uznesenia je zrejmé, že najvyšší súd v súvislosti so zrušením časti rozsudku okresného súdu vychádzal z § 243b ods. 3 OSP, v zmysle ktorého ak má aj rozhodnutie súdu prvého stupňa vady, pre ktoré sa zrušilo rozhodnutie odvolacieho súdu, zruší dovolací súd aj toto rozhodnutie. Ak dovolací súd zruší rozhodnutie, podľa povahy veci vráti vec súdu prvého stupňa na ďalšie konanie, zastaví konanie, prípadne postúpi vec orgánu, do ktorého právomoci vec patrí. V danom prípade najvyšší súd dospel k záveru, že v časti nároku na úrazovú rentu za obdobie od 1. januára 2004 bolo vadou podľa § 237 ods. 1 písm. a) OSP postihnuté nielen konanie na krajskom súde, ale aj konanie na okresnom súde a že v uvedenej časti je konanie potrebné zastaviť. Pokiaľ ide o sťažovateľom namietaný rozsah zrušenia rozsudku okresného súdu, k tomu sa najvyšší súd bližšie vyjadril v bode 22 odôvodnenia. Z odôvodnenia napadnutého uznesenia najvyššieho súdu podľa názoru ústavného súdu nemožno vyvodiť záver, že napadnutým uznesením došlo k zrušeniu rozsudku okresného súdu aj v časti týkajúcej sa úrazovej renty od 1. januára 2004 vo vzťahu k žalovanému v 1. rade. Najvyšší súd v odôvodnení

napadnutého uznesenia výslovne uvádza, že „... Z tohto dôvodu dovolací súd zrušil rozsudok odvolacieho súdu vo výroku I. bod 3. v časti náhrady za stratu na zárobku, resp. od 1. januára 2004 úrazovej renty spolu s opravným uznesením odvolacieho súdu do 15. júna 2015 spolu s rozsudkom súdu prvej inštancie v uvedenom rozsahu...“, teda že ruší rozsudok okresného súdu v rozsahu, v ktorom ruší aj rozsudok odvolacieho súdu vo výroku I bode 3 v časti náhrady za stratu na zárobku, resp. od 1. januára 2004 úrazovej renty spolu s opravným uznesením odvolacieho súdu do 15. júna 2015. Keďže už označený výrok odvolacieho súdu sa týkal výlučne žalovanej v 3. rade, je zrejmé, že najvyšší súd napadnutým uznesením zrušil rozsudok okresného súdu len vo vzťahu k žalovanej v 3. rade.

49.2 S poukazom na uvedené ústavný súd konštatuje, že absencia výroku v napadnutom uznesení, ktorým by najvyšší súd zrušil rozsudok okresného súdu aj v časti týkajúcej sa úrazovej renty od 1. januára 2004 vo vzťahu k žalovanému v 1. rade, vylučuje možnosť, aby najvyšší súd napadnutým uznesením porušiť základné právo sťažovateľa podľa čl. 46 ods. 1 ústavy tým, že zrušil rozsudok okresného súdu aj v časti týkajúcej sa úrazovej renty od 1. januára 2004 vo vzťahu k žalovanému v 1. rade a že svoje rozhodnutie v uvedenom rozsahu neodôvodnil.

49.3 Pokiaľ sťažovateľ osobitne tvrdí porušenie základného práva na súdnu ochranu porušením princípu rovnosti účastníkov v konaní (čl. 47 ods. 3 ústavy), ktorý je inak súčasťou práva na spravodlivé súdne konanie, k čomu malo dôjsť tým, že najvyšší súd napadnutým uznesením zvýhodnil žalovaného v 1. rade oproti sťažovateľovi tým, že ho zbavil povinnosti plniť sťažovateľovi po 1. januári 2004, v dôsledku čoho mal mať žalovaný v 1. rade priaznivejšie postavenie pri prerokúvaní a rozhodovaní veci, ústavný súd považuje za potrebné zdôrazniť, že čl. 47 ods. 3 ústavy upravuje rovnosť účastníkov v súdnom konaní z hľadiska možnosti uplatňovania ich procesných práv. K jeho porušeniu môže dôjsť napr. v prípade, ak všeobecný súd v ním vedenom konaní poruší princíp rovnosti zbraní, v rozpore s ustanoveniami Civilného sporového poriadku zvýhodní svojím postupom predchádzajúcim vydaniu rozhodnutia niektorého z účastníkov konania na úkor iného účastníka konania. Takúto situáciu však ústavný súd vo veci sťažovateľa s poukazom na uvedené nezistil.

50. Pretože v danom prípade najvyšší súd pri svojom rozhodovaní nevybočil z existujúceho rámca platných a účinných právnych predpisov, svoje závery uvedené v napadnutom uznesení dostatočným spôsobom odôvodnil, ústavný súd dospel k záveru, že sťažovateľom uplatnená sťažnostná argumentácia v ústavnej sťažnosti nesignalizuje žiadnu možnosť priamej príčinnej súvislosti s možným porušením jeho práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, základného práva na rovnosť účastníkov v konaní podľa čl. 47 ods. 3 ústavy, ako ani porušenie princípu právnej istoty podľa čl. 1 ods. 1 ústavy a princípu legality zakotveného v čl. 2 ods. 2 ústavy. Nesúhlas sťažovateľa s obsahom napadnutého uznesenia najvyššieho súdu nezakladá dôvod na vyslovenie porušenia jeho práv a nezakladá ani oprávnenie ústavného súdu nahradiť právny názor všeobecného súdu svojím vlastným.

51. Z citovaného § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde vyplýva, že úlohou ústavného súdu pri predbežnom prerokovaní ústavnej sťažnosti je tiež posúdiť, či táto nie je zjavne neopodstatnená. Podľa ustálenej judikatúry ústavného súdu o zjavne neopodstatnenú sťažnosť ide vtedy, keď napadnutým postupom alebo napadnutým rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok príčinnej súvislosti medzi označeným postupom alebo rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú preto možno považovať sťažnosť, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistí žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, tiež napr. I. ÚS 4/00, II. ÚS 101/03, IV. ÚS 136/05, III. ÚS 198/07)

52. Vzhľadom na uvedené ústavný súd pri predbežnom prerokovaní ústavnú sťažnosť sťažovateľa v časti namietaného porušenia čl. 1 ods. 1 a čl. 2 ods. 2 ústavy, základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 47 ods. 3 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým uznesením najvyššieho súdu odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde z dôvodu jej zjavnej neopodstatnenosti.

III.3 K namietanému porušeniu základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým uznesením najvyššieho súdu

53. Ústavný súd si pri výklade základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov garantovaného v čl. 48 ods. 2 ústavy osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (II. ÚS 55/98, I. ÚS 132/03, I. ÚS 65/04).

54. O zjavnú neopodstatnenosť sťažnosti smerujúcej proti zbytočným priet'ahom v súdnom konaní ide predovšetkým vtedy, ak namietaným postupom orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu toho základného práva, ktoré označil sťažovateľ, a to pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom tohto orgánu a základným právom, porušenie ktorého sa namietalo, ale aj vtedy, ak v konaní pred orgánom verejnej moci vznikne procesná situácia alebo procesný stav, ktorý vylučuje, aby ten orgán porušoval uvedené základné právo, pretože uvedená situácia alebo stav takú možnosť reálne nepripúšťajú (III. ÚS 263/03, IV. ÚS 16/04, II. ÚS 1/05, III. ÚS 342/08).

55. Zjavná neopodstatnenosť sťažnosti namietajúcej porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, resp. práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru môže vyplývať aj z toho, že porušenie uvedených práv sa namieta v takom konaní pred všeobecným súdom, v ktorom už o sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy označený všeobecný súd meritórne rozhodol pred jej podaním (II. ÚS 184/06), a preto už k namietanému porušovaniu týchto práv nečinnosťou tohto súdu v čase doručenia sťažnosti nemohlo dochádzať (m. m. II. ÚS 387/06).

56. Jednou zo základných pojmových náležitostí sťažnosti podľa čl. 127 ústavy je to, že musí smerovať proti aktuálnemu a trvajúcemu zásahu orgánov verejnej moci do základných práv sťažovateľa. Uvedený názor vychádza zo skutočnosti, že táto sťažnosť zohráva aj významnú preventívnu funkciu, a to ako účinný prostriedok na to, aby sa predišlo zásahu do základných práv, a v prípade, že už k zásahu došlo, aby sa v porušovaní týchto práv ďalej nepokračovalo (napr. IV. ÚS 104/03, IV. ÚS 73/05).

57. Podľa konštantnej judikatúry ústavného súdu podstatou, účelom a cieľom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov je odstránenie stavu právnej neistoty. Ústavný súd preto poskytuje ochranu tomuto základnému právu len vtedy, ak bola na ústavnom súde uplatnená v čase, keď namietané porušenie tohto práva ešte mohlo trvať (napr. I. ÚS 22/01, I. ÚS 77/02, I. ÚS 116/02). Ak v čase doručenia sťažnosti ústavnému súdu už nemôže dochádzať k namietanému porušovaniu označeného práva, ústavný súd sťažnosť odmietne ako zjavne neopodstatnenú, pretože konanie o takej sťažnosti pred ústavným súdom už nie je spôsobilé naplniť účel ochrany, ktorý ústavný súd poskytuje vo vzťahu k základnému právu na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a právu podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (m. m. I. ÚS 6/03). Uvedený právny názor ústavného súdu je akceptovaný aj judikatúrou ESLP (pozri Miroslav Mazurek proti Slovenskej republike, rozhodnutie o sťažnosti č. 16970/05 z 3. 3. 2009).

58. Z obsahu ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva že najvyšší súd v konaní vedenom pod sp. zn. 3 Cdo 63/2016 rozhodol uznesením sp. zn. 3 Cdo 63/2016 zo 17. októbra 2018. Ústavný súd zistil, že uvedené rozhodnutie najvyššieho súdu nadobudlo právoplatnosť 20. decembra 2018.

59. Z uvedeného vyplýva, že v čase doručenia návrhu na začatie konania podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavnému súdu, t. j. 18. februára 2019, bolo konanie vedené na najvyššom súde pod sp. zn. 3 Cdo 63/2016 právoplatne skončené, v dôsledku čoho už k namietanému porušovaniu základného práva sťažovateľa podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva sťažovateľa podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom najvyššieho súdu v uvedenom konaní nemohlo dochádzať, ústavný súd tak ústavnú sťažnosť v časti smerujúcej proti

postupu najvyššieho súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 3 Cdo 63/2016 pre namietané porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde z dôvodu jej zjavnej neopodstatnenosti (obdobne pozri IV. ÚS 189/2013, III. ÚS 350/2017).

III.4 K namietanému porušeniu základných práv podľa čl. 20 ods. 1 a čl. 39 ods. 1 ústavy napadnutým uznesením najvyššieho súdu

60. Zjavná neopodstatnenosť ústavnej sťažnosti v časti namietajúcej porušenie základných práv procesnej povahy napadnutým uznesením najvyššieho súdu má význam aj pre posúdenie časti ústavnej sťažnosti, ktorou sťažovateľ namieta porušenie svojich práv hmotnej povahy (čl. 20 ods. 1 a čl. 39 ods. 1 ústavy) tým istým napadnutým uznesením najvyššieho súdu.

61. Pokiaľ ústavný súd nedospel k záveru, že najvyšší súd porušil ústavno-procesné princípy vyplývajúce z čl. 46 až čl. 48 ústavy, resp. čl. 6 ods. 1 dohovoru, nemohol dospieť ani k záveru o porušení základných práv hmotného charakteru podľa čl. 20 ods. 1 a čl. 39 ods. 1 ústavy.

62. Keďže ústavný súd ústavnú sťažnosť v časti pre namietané porušenie základných práv (čl. 46 ods. 1, čl. 47 ods. 3 a čl. 48 ods. 2 ústavy) a práva (čl. 6 ods. 1 dohovoru) procesnej povahy napadnutým uznesením najvyššieho súdu odmietol z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti, odmietnutie ďalšej časti ústavnej sťažnosti, ktorou sťažovateľ namieta porušenie základných práv podľa čl. 20 ods. 1 a čl. 39 ods. 1 ústavy, je nevyhnutným dôsledkom vyplývajúcim zo vzájomného vzťahu medzi právami hmotno-právneho charakteru a ústavno-procesnými princípmi z perspektívy ich možného porušenia. Aj v tejto časti je preto ústavná sťažnosť sťažovateľa zjavne neopodstatnená v súlade s § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde.

63. Keďže ústavný súd ústavnú sťažnosť odmietol ako celok, bolo už bez právneho významu zaoberať sa ďalšími požiadavkami sťažovateľa nastolenými v ústavnej sťažnosti (návrh na odklad vykonateľnosti napadnutého rozhodnutia, návrh na priznanie primeraného finančného zadosťučinenia a návrh na náhradu trov konania).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 16. apríla 2020

Miroslav DURÍŠ
predseda senátu